

SELETUSKIRI Pärnumaa Omavalitsuste Liidu 2025. aasta eelarve juurde

SISSEJUHATUS

Pärnumaa Omavalitsuste Liidu 2025. aasta eelarve on koostatud juhindudes asutuse põhikirjast, KOVide volikogude poolt heaks kiidetud arengustrateegiast „Pärnumaa 2035+“, riigi poolt antud ülesannete ja partneritega sõlmitud lepinguliste kohustuste täitmiseks ning võttes aluseks koostööpartnerite esitatud taotlusi 2025. aasta eelarvesse. Eelarve materjalid moodustavad terviku: 2025. aasta detailne kulude jaotus tegevusalade, kululiikide ja finantseerimisallikate lõikes (*Lisa 1.*) ning käesolev seletuskiri.

2025. aasta eelarves on toodud võrdlusandmetena 2024. a eelarve (kinnitatud 02.02.2024) ja 2025.a eelarve I lugemine (08.11.2024).

Eelarve eelnõu esitatakse juhatuse poolt üldkogule võttes aluseks üldkogu poolt kinnitatud „Eelarve aluste ja menetlemise kord“.

2025. a eelarve tulud kogusummas on 1 334 293 € (I lugemine 1 290 234 €) ja kulud 1 333 253 € (I lugemine 1 289 194 €). 2024. a eelarve prognoositud jääk 97 567 €, eelarve tulem on positiivne 1040 €.

Eelarve *Lisas 1.* on välja toodud omavalitsuste kaupa ja tegevuste lõikes taotlussummade võrdlusandmed 2024. aasta eelarvega ja 2025. aasta eelarve I lugemisega.

Omavalitsuste toetused, mille arvestamise aluseks on elanike arv, on aluseks võetud rahvastikuregistri andmed seisuga 01.01.2025.

Koostööpartnerite taotlused 2025. a eelarvesse, millega on eelarve koostamisel arvestatud:

Tabel 1. Koostööpartnerite taotlused

Koostööpartner	2025 II lugemine	2025 I lugemine	2024 eelarve
Laste ja noorte vaimse tervise keskus	278 130	288 140	267 708
SA Pärnumaa Arenduskeskus	190 447	194 315	228 489
Destination Pärnu MTÜ	17 855	17 855	17 855
Maakonna koolisport (Pärnumaa Spordiliidu koosseisus)	27 078	27 078	27 050
Pärnumaa Spordiliit	22 254	22 254	22 254
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	3 600	3 600	3 600
Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseits	500	500	500
SA Pärnu Muuseum	0	0	7 500
TÜ Pärnu Kolledž (Pärnumaa töö- ja praktikamess)	0	0	3 000

Koostööpartnerite toetuste taotlused esitatud üldkogule koos eelarve I lugemise materjalidega.

Eelarve I ja II lugemise vahel on tehtud järgmised muudatused:

Tabel 2. Muudatused tuludes

Tulu nimetus	2025 eelarve II lugemine 31.01.2025	2025 eelarve I lugemine 08.11.2024	muudatus
Maakondlikud ühistegevused - KOV-id	637 668	646 563	-8 895
Maakonna identiteet	67 310	70 310	-3 000
Maakonna turundustegevus	5 434	6 266	-832
Maakonna haridus	9 800	15 700	-5 900
Ettevõtluskeskkonna arendustegevus	10 974	11 010	-36
Laste ja noorte vaimse tervise keskus	111 396	120 960	-9 564
Elanikkonna kaitse koordineerimine (Pärnu)	10 440	0	10 440
Büroo personali- ja majandamiskulude katmine	81 492	81 495	-3

Tabel 3. Muudatused kuludes

Kulu nimetus	2025 eelarve II lugemine 31.01.2025	2025 eelarve I lugemine 08.11.2024	muudatus
Maakonna identiteet	31 110	29 110	2 000
EV aastapäeva vastuvõtt ja vapimärgid	13 000	10 000	3 000
Ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustamine	18 110	19 110	-1 000
Maakonna arendustegevus	26 660	20 000	6 660
Arengustrateegia tegevuste elluviimine (SAPA)	18 000	20 000	-2 000
Pärnu Muuseum - turismiinfopunkt	8 660	0	8 660
Maakonna turundustegevus	12 734	6 266	6 468
Maakonna turundustegevus (SAPA)	3 253	4 078	-825
KRAV uuring Pärnumaa turismimagneti arendamine	7 300	0	7 300
Majandamiskulud (SAPA)	2 181	2 188	-7
Maakonna kultuuritegevus	93 175	85 200	7 975
Pärnumaa tantsupidu 2026 ettevalmistus	3 875	4 000	-125
2025. aasta üld laulu- ja tantsupidu	76 800	71 200	5 600
Omaavalitsuste kultuuritegevuse arendamine	12 500	10 000	2 500
Terviseedendus, elanike heaolu ja turvalisus	121 836	120 960	876
Elanikkonna kaitse koordineerimine (Pärnu)	10 440	0	10 440
Laste ja noorte vaimse tervise keskus	111 396	120 960	-9 564
Arengufond, EL projektide omaosalus	16 153	32 113	-15 960
Ettevõtluskeskkonna arendustegevus (SAPA)	10 974	11 010	-36
Varjupaikade MTÜ	162 441	146 750	15 691
Operaatori teenus	140 441	129 750	10 691
Halduskulud	22 000	17 000	5 000
BÜROO Majandamiskulud	20 000	15 000	5 000
Administreerimiskulud	20 000	15 000	5 000
SEMINARID, KOOLITUSED	8 000	4 500	3 500
Ühiskoolitused	8 000	4 500	3 500
RESERVFOND	23 116	11 908	11 208

TULUD

Pärnumaa Omavalitsute Liidu tulud summas **1 334 293 €** (I lugemine 1 290 234 €) koosnevad järgnevatest tuludest:

- majandustegevuse tulud 20 000 €;
- toetused: sihtotstarbelised toetused 909 495 € (I lugemine 918 390 €) ja tegevustoetused 306 191 €;
- muud tulud 1040 €;
- eelmise aasta edasikantavad vahendid 97 567 €.

Tulud majandustegevusest sisaldab koolituste ja seminaride osamaksete ning muude teenuste vahendamist POLi liikmetele ja partneritele.

Sihtotstarbelised toetused

- Projektitoetused summas 257 185 €. MATA projektitoetus on võetud eelarvest välja, kuna taotleja on SAPA ja toetus kajastub SAPA eelarves;
- POLi taotlus omavalitsustele maakondlike ühistegevuste finantseerimiseks summas 637 668 € (I lugemine 646 563 €), toetuse vähenemine võrreldes I lugemisega 8895 €, detailselt ridade kaupa summad on ära toodud seletuskirja *Tabelis 2*;
- Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldi õpilasürituste korraldamiseks ning õpetajate ja koolijuhtide ainealaseks ühistegevuseks, 14 642 €. Rahastus on mõeldud 2024. aasta üldjuhendi kohaselt alustatud ja 2024/2025 õppeaastasse jäävate tegevuste lõpetamiseks.

Tegevustoetused

- liikmemaks püsikuludeks 72 250 €, kokkulepitud erisused liikmemaksudes on Pärnu linnal ja Kihnu vallal. Pärnu linna liikmemaks on 1,5-kordne, Kihnu vallal 0,4 kordne, teistel omavalitsustel on liikmemaksu summa suurus võrdne;
- riigieelarveline toetus arendustegevuseks, sh rahvatervise, siseturvalisuse, kultuuritegevuse kulude, maakonna haridusasutuste tervisedenduse spetsialisti tööjõukulude katmiseks ning KOP projektide rakenduskuludeks. TAI toetust on vähendatud 4700 euro võrra (2024. a 22 000 €, 2025. a 17 300€).

KULUD

Kulud kogusummas **1 333 253 €** (I lugemine 1 289 194 €) on jagatud kaheks osaks:

- maakondliku ühistegevuse kulud 1 068 906 € (I lugemine 1 044 552 €);
- POL üldkogu, büroo ning koolituste kulud ja reservfond 264 347 € (I lugemine 244 642 €).

Detailsed muudatused eelarve ridade kaupa I ja II lugemise vahel on ära toodud seletuskirja *Tabelis 3*.

Maakonna identiteet 72 310 € (I lugemine 70 310 €)

EESMÄRK: Tugevad kohalikud omavalitsused ja hoitud väärtused ning sümbolid

Lisas 1. on detailselt välja toodud tegevused koos summadega.

Kulude katmine omavalitsuste poolt on arvestatud printsiibil, et identiteeti panustavad kõik omavalitsused võrdse summa. EV aastapäeva vastuvõtu ja vapimärkide, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustamise ning Pärnumaa aasta isa valimise toetuse jagamisel ei ole arvestatud Pärnu linnaga. Kokkuleppeliselt panustab Pärnu linn EV aastapäeva vastuvõttu ja vapimärkide üleandmist, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustusürituse korraldamisesse ning Pärnumaa aasta isa valimise tegevustesse oma eelarvest otse. Büroo ettepanekul ja valitsusjuhtide kogu nõusolekul ei toimu 2025. aastal maakonna õpilaste tänapäeva ning Pärnumaa haridustöötajate tunnustamine toimub HTMi toetuse asemel omavalitsuste rahastusel, nagu kõik teised maakonnatasandi tunnustussündmused.

Pärnumaa ambitsioon on olla konkurentsivõimeline, edukas ja silmapaistev maakond, mis tagaks pärnumaalastele kvaliteetse elu-, töö- ja puhkekeskkonna ning inimesed tunneksid aasta-aastalt elukvaliteedi pidevat paranemist. Visioon on „Pärnumaa – ühiselt uue energiaga“. Edu saavutamiseks tuleb maakonnal lisaks kõrgete eesmärkide püstitamisele toetuda oma eripärale ja unikaalsusele ning väärtustada oma inimesi. Suhtuda inimestesse kui varasse, mitte kohustusse.

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ esimese tuumvaldkonna (inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond) puhul on olulisteks märksõnadeks tugevad kohalikud omavalitsused, maakonna identiteedi hoidmine ja koostöö, mitmekülgne kultuurielu, maakonna kultuuripärand ja selle säilimine. Identiteedi üheks osaks on ka meie suurima vara, inimeste, tänamine ja tunnustamine. Tuumvaldkonna strateegiliseks eesmärgiks on arukas, tegus ja tervist hoidev pärnumaalane avatud, hoolivas ja koostöömeelses maakonnas. Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia tegevuskava punktidega: 1.1.1.1., 1.1.1.6, 1.2.3.16., 1.4.4.17., 1.6.1.1., 1.6.1.21., 1.6.2.11., 1.8.4.6., 1.9.2.2., 2.1.3.10.

- Eesti Vabariigi aastapäeva vastuvõtt ja vapimärkide üleandmine 13 000 € (I lugemine 10 000 €)

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamine Pärnus 23. veebruaril (manifesti ettelugemise päev) ning kõrgeima Pärnu maakonna tunnustuse (Pärnumaa vapimärk) ja Pärnu linna vapimärkide üleandmine. Pärnumaa vapimärgile kandidaatide esitamine on avalik ning vapimärgi saajad valib üldkogu.

Tegevusesse panustavad kõik Pärnumaa seitse omavalitsust, Pärnu linn otse oma eelarvest.

- Tähesära (kultuuri- ja spordirahva tunnustamine) 17 200 €

Pärnumaa aasta kultuuri- ja spordiauhindade üleandmine ning valdkonna eestvedajate tänamine ja tunnustamine. Maakonna tasandi kultuurirahva Tähesära korraldab POL ning auhindu antakse välja kuues kategoorias: aasta üllataja; aasta toetaja; aasta(te) tegutseja; aasta tegu; aasta rahvakultuuri tegija; aasta noor kultuuritegija. Kandidaatide esitamine on avalik ja laureaadid valib kultuurikomisjon. Tähesära eelarve sisaldab ka laureaate tunnustusi (preemiad, sh noore sportlase preemia) ja toetust spordirahva Tähesära läbiviimiseks. Spordirahva Tähesära korraldab Pärnumaa Spordiliit.

Selliste tunnustuste ja vastuvõttude kaudu jätkub ja tõuseb valdkonnas tegutsevate aktiivsete inimeste motivatsioon ning tahe tegutseda jätkub.

- Maakonna haridustöötajate tunnustamine 8000 €

Pikaaegse traditsiooniga maakonna haridustöötajate tunnustamine maakondlikul tasandil. Maakonna tasandil antakse auhinnad välja kaheateistkümnnes kategoorias (aasta klassiõpetaja; aasta haridustegu; aasta haridussõber; aasta lasteaiaõpetaja; aasta õppeasutuse juht; aasta gümnaasiumiõpetaja; aasta põhikooli aineõpetaja; aasta klassijuhataja; aasta kutseõpetaja; aasta tugispetsialist; aasta huvialaõpetaja; aasta noorsootöötaja), mis ühitavad (va aasta noorsootöötaja) riikliku nominatsiooniga (Aasta Õpetaja). Kandidaatide esitamine on avalik. Maakonna tasandi auhindade saajad valib välja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu hariduskomisjon riiki esitatud kandidaatide hulgast kevadel. Tulemused avalikustatakse uue õppeaasta alguses.

- Ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustamine 18 110 € (I lugemine 19 110 €)

Alates 2020. aastast korraldatakse ettevõtjaid ja kodanikuühiskonda siduvat ühist tunnustusüritust "Pärnumaa tegijad", mille eesmärgiks on lähendada nii ettevõtluse kui vabaihenduste ridades tegutsevaid ettevõtlikke inimesi ning tuua neid laiemalt esile maakonnas kui Eestis tervikuna. Pärnumaa arengustrateegia 2035+ teadmuspõhise majanduse tuumvaldkonna prioriteediks on kestliku ja koostöövõimelise ettevõtluskeskkonna kujundamine, maakonna konkurentsivõime tõstmine ning majanduse arengut pärssiva tööjõuprobleemi leevendamine. Kestliku ja koostöövõimelise ettevõtluskeskkonna tagamiseks on vajalik maakonna võimaluste aktiivne turundus ja sihipärane mainekujundus, sh ettevõtlusega tegelejate tunnustamine (Tegevussuund 2.1.3.). Mainekujunduse hoovaks on kohalike omavalitsuste ühistegevus maakonna identiteedi ja ühiste väärtuste hoidmisel ja arendamisel, mida tehakse muuhulgas ka tunnustussündmuse kaudu (Tegevussuund 1.1.1. Kohalike omavalitsuste ühistegevus). 2023. aastal Pärnumaa läbi viidud uuringus „Pärnumaa innovatsioonikeskuse KOBAR tegevussuundade

edasiarendamine“ töid intervjuudes osalenud ettevõtete esindajad välja vajaduse ettevõtete tunnustamise osas ning maakonna avaliku sektori ja Pärnumaa innovatsioonikeskuse KOBAR olulise rolli eeltoodud.

Tunnustusürituse ajaloost: kuni aastani 2019 anti tunnustusüritusel välja ettevõtluse ja omavalitsuste aasta ettevõtete auhinnad. Kõik Pärnumaa omavalitsused (va Kihnu) liitusid tunnustusüritusel aasta ettevõtte auhinna üleandmisega aastal 2019, Kihnu liitus aastal 2021. Enne 2019. a tasus iga omavalitsus, kes soovis tunnustusüritusel enda ettevõtlusauhinda välja anda, osalemise eest lisaks. Alates 2020. aastast korraldatakse ettevõtjaid ja kodanikuühiskonda siduvat ühist tunnustusüritust "Pärnumaa tegijad", mille eesmärgiks on lähendada nii ettevõtluse kui vabaühenduste ridades tegutsevaid ettevõtlikke inimesi ning tuua neid laiemalt esile maakonnas kui Eestis tervikuna. 2023. aastast liitusid tunnustusüritusega tervisedenduse valdkonna tegijad ja Pärnumaa Kodukant. Tunnustusüritusel antakse auhinnad konkursi raames väljavalitud ettevõtetele, ettevõtjatele, vabaühendustele ja vabatahtlikele, tervisedenduse valdkonna tegijatele. Lisaks antakse üle omavalitsuste aasta ettevõtete ja koostööpartnerite auhinnad.

Tunnustusi anti 2024. aastal välja 22. kategoorias sh nii ettevõtluse- kui vabakonna tegijatele. Praegu on rahastajatelt antud soov viia omavalitsuste parima ettevõtte tunnustamise kategooria maakondliku tunnustusürituse formaadist välja ja kaaluda ürituse kompaktsuse huvides muid korralduslikke muudatusi. Ürituse korraldusmeeskond lähtub antud rahastajate soovidest 2025. aasta tunnustusürituse kavandamisel.

Tegevusesse panustavad maaomavalitsused.

- Pärnumaa kaunis kodu ja C.R.Jakobsoni preemiad 5500 €

Alates 2021. aastast on Pärnumaa kauni kodu ja C.R.Jakobsoni preemiate üleandmise vastuvõtt ja tänuüritus ühendatud üheks vastuvõtuks.

C.R.Jakobsoni preemiaid antakse maakonna poolt välja kahes kategoorias: populaarseim põllumees ja populaarseim haridus- ja kultuuritegelane. Preemiate saajate valikut, väljaandmist ning vastuvõttu korraldab POL. Kandidaatide esitamine on avalik ja laureaadid valib C.R.Jakobsoni preemiate žürii.

Kaunimate kodude konkursi eesmärgiks Pärnumaal on heakorrataseme tõstmine, kodukaunistamise tava propageerimine, Pärnumaa üldilme parandamine ja maaelu väärtustamine. Konkursi viiakse läbi üks kord aastas Pärnumaa Omavalitsuste Liidu korraldamisel. Iga omavalitsus saab esitada ühe kandidaadi igasse kategooriasse. Omavalitsuse poolt esitatavad kandidaadid võivad olla nii eelmise aasta omavalituses toimunud Kauni kodu konkursi võitjad või muudel alustel valitud. Laureaadid valib Pärnumaa kauni kodu žürii.

Konkurss toimub järgmistes kategooriates: eramud tiheasustuses; maakodud; kortermajad; äri- ja tootmisobjektid ning ühiskondlikus kasutuses objektid. Tunnustamise ja tänuvastuvõtt toimub vahemikus juuni-august. Pärnu maakond (va Pärnu linn, kes esitab ise lisaks) esitab edasi riikliku tunnustuse saamiseks kolm parimat.

- Maakonna sotsiaalvaldkonna tunnustamine 9000 €

2021. aastal ellu kutsutud sotsiaalvaldkonna tunnustamise ja vastuvõtu eesmärgiks on valdkonna inimeste väärtustamine ja tänamine. Sotsiaalvaldkonnaga tegelevate inimeste hulk maakonnas on suur ning inimeste panus mõõtmatu. Sotsiaalsed teemad ja probleemid on kasvutrendis. Valdikkonnaga tegelevate inimeste töö on väga raske ning kohati ebainimlik, tihti ka alarahastatud ning sageli mõistetamatu, mille kõigega tegelema peab kõrvaltvaataja poolt. Kord aastas panustajad kokku kutsuda, neid tänada ja tunnustada on vähim, mida maakond teha saaks või tegema peaks.

Tunnustusi jagatakse kolmes kategoorias: aasta sotsiaalvaldkonna tegu; aasta sotsiaalvaldkonna toetaja; aasta sotsiaalvaldkonna töötaja. Kandidaatide esitamine on avalik. Laureaadid valib sotsiaalkomisjon.

- Pärnumaa aasta isa valimine 1500 €

Pärnumaa aasta isa valimine toimus esmakordselt 2022. aastal. Idee algatajaks on Eesti Reservohvitseride Kogu ning partneritena on kaasatud Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Pärnu linn. Pärnumaa aasta isa konkursi eesmärgiks on soov juhtida nii tähelepanu vanemlikele väärtustele ja kui ka märgata ning tunnustada

igapäevaselt meie kõrval tegutsevaid tublisid isasid, kes leiavad aega ühtemoodi panustada oma lastesse kui ka kogukonda. Kandidaatide esitamine on avalik ning nominendid ja laureaadi valib välja aasta isa žürii. <https://aastaisa.ee/>

Tegevusesse panustavad kõik Pärnumaa seitse omavalitsust, Pärnu linn otse oma eelarvest.

TULEMUS: Pärnumaa identiteet ja ühised väärtused on hoitud. Väärικalt tähistanud Eesti Vabariigi sünnipäeva, Pärnumaa vapimärgi saajate ring on täienenud, tänatud ja tunnustatud on erinevate valdkondade eestvedajaid ja parimaid.

Maakonna arendustegevus 134 654 € (I lugemine 127 994 €)

Kulude katmine omavalitsuste poolt on arvestatud rahvaarvu põhiselt, seisuga 01.01.2025. Pärnu linna rahastus ei ole arvestatud POLi eelarves.

EESMÄRK: Konkurentsivõimeline Pärnumaa

- Arengustrateegia tegevuste elluviimine 18 000 € (I lugemine 20 000 €) SAPA on planeerinud 2025. a arendustegevuse eelarveks 24 000 €, millest 6000 € kaetakse 2024. a jäägi arvelt. 2024. a eelarveks oli planeeritud 25 000€, millest 20 000 € kaeti 2023. a jäägi arvelt ja 5000 € taotleti POLilt.

Planeeritud tegevused arendusvaldkonnas:

- ✓ strategiadokumendi tutvustamine maakonnas laiemalt (ettevõtjad, vabasektor, tudengid, õpilased jne) selle ülevaatamine, seiredokumendi koostamine ja toimetamine, lisaks strategiadokumendi lihtsustatud versiooni koostamine ja veebiversiooni kujundamine;
- ✓ koostöös Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga ja Kaitseministeeriumiga riigi eriplaneeringute "Liivi lahe elektriühenduste planeering", "Eesti-Läti neljas elektriühendus" ning "Kaitsetööstuspark" koostamisele kaasaitamine, "Pärnu maakonna planeeringu" maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamisele kaasaitamine, uue üleriigilise planeeringu ÜRP 2050+ koostamisse panustamine ja osalemine protsessis, riigi eriplaneeringute ja maakonna teemaplaneeringute koostamiseks vajalike Pärnumaa seminaride korraldamine;
- ✓ uuringute taotluste ettevalmistamine, hangete läbiviimine, vastavate projektide juhtimine, omaosaluse tagamine;
- ✓ vajalike maakondlike tegevuste käivitamine ja tööshoidmine, ühisprojektide ettevalmistamine, seminaride, info ja teemapäevade ning ideekonkursside korraldamine;
- ✓ KOVide ettevõtluskeskkonna arenguprogrammi lõpuleviimine, POL-i strateegilise ja ruumilise komisjoni töös hoidmine ja istungite ettevalmistamine, arendusKOBARA tegevuste jätkamine, osalistele seminaride ja õppereiside korraldamine: planeeritud vähemalt 2 maakondlikku ühisprojekti, korraldatakse 2 infopäeva ja visioonikonverents;
- ✓ arengustrateegias „Pärnumaa 2035+“ viidatud maakondlike ühisprojektide ettevalmistuse toetamine;
- ✓ suurtaristu koordinatsioonikogu töös hoidmine, vajalike nõupidamiste, seminaride korraldamine, ekspertide kaasamine, lobitöö, vajalike uuringute ettevalmistamine ja teostamine;
- ✓ MATA meetme korraldamine maakonna tasandil, muudatusteks (järgmise 3 aasta lõikes) valmistumine, objektide sõelumine ning taotluste ettevalmistamine, maakonna arengustrateegia tegevuskavas vastavate muudatuste tagamine koos volikogude vastavate otsustega.

- Maakonna kui turismi sihtkoha turundustegevused (Destination Pärnu MTÜ) 17 855 €.

Vastavalt POL 27.10.22 üldkogu otsusele nr 1-4.1/11/2022 nimetati aastateks 2023-2026 Pärnu DMO juhtpartneriks Pärnu Linnavalitsus, kes esitab Pärnu DMO nimel sihtfinantseerimistaotluse, kellega Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus sõlmib sihtfinantseerimise lepingu, kellel on aruandluskohustus ning kes vastutab sihtfinantseerimistaotluses märgitud tegevuste teostamise ja tulemuste saavutamise.

Ning kohalike omavalitsuste (v.a Pärnu linn) kaasrahastuse lepingud vastava piirkonna turismisihtkoha turundamiseks sõlmitakse alates 2023. aastast Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja MTÜ Destination Pärnu vahel.

- Pärnu Muuseumi Musse ruumis avatav turismiinfopunkt 8660 €

Pärnu linna arenguosakonna ettepanekul on lisatud eelarvesse turismiinfopunkti kulude katmine 2025. aasta kahel suvekuul vahemikus 20.06.2025 kuni 20.08.2025 soovitakse piloteerida Pärnu Muuseumis Musse ruumis turismiinfopunkti. Tegu on Pärnu turisminfo kättesaadavuse parandamise pilootprojektiga, mille eesmärk on Pärnu Muuseumis jagada külastajatele turismiinfot ja edendada külalislahke sihtkoha kuvandit. Kaardistatakse info jagamise ja nõustamise mahte, et saada ülevaade pilootprojekti edukusest.

Turismiinfot jagatakse Pärnu Muuseumi lisapinnal ehk fuajeega külgnevas eraldi ruumis, mis kannab hetkel muuseumiklubi Musse nimetust. Ruumi ligipääsetavust ning sisseseadet parandatakse muuseumi püsiekspositsiooni uuendamise käigus. Pärnu punkt pakub turismiinfot ka inimeselt inimesele, on aga sealjuures muuseumi lisanäitusepinnana suvehooajal kohaliku ajaloo tasuta tutvustaja, miks mitte tulevikus ka meenepood, *pop-up* kohvik (valmispakendatud kohalik toit) ja kohtumispaik. Talvehooajal on ruum muuseumi kasutuses ning kohalik Pärnu DMO ehk VisitPärnu tiim saab kasutada ruumi oma sündmusteks, koolitusteks, koosolekuteks. Pärnu Muuseum mõtleb kaasa ja aitab arendada Pärnu ja maakonna teemalisi meeneid, mida saaks tulevikus osta Pärnu Muuseumis ja teiste edasimüüjate poolt.

Turismiinfopunkti töösse kaasatud 3 x 0,7 koormusega suvetöötajat, Lisaks on arvestatud viidasüsteemi paigaldamisega („i“ lisamine muuseumi filiaalide viitadele ja ukse sildid klubiruumile, mis on taaskasutatavad) ja klubiruumi värskendusremondiga.

Kui pilootprojekt osutub edukaks, on i-punktil suur potentsiaal areneda omanäoliseks ja külastajate poolt palavalt armastatud keskuseks.

Kulud kaetakse POLi arengufondi vahendite arvelt.

- SAPA taotlus, personali- ja majandamiskulud 90 139 €, kaetakse juhataja (20%), arendusjuhi (100%), büroojuhi (100%), raamatupidaja (60%) ja puhastusteenindaja (100%) tööjõukulud ning nende töötajatega seotud majandamiskulud.

Maakonna kui elu- ja töökoha ning investeerimiskoha turundustegevus 12 734 € (I lugemine 6 266 €)

Kulude katmine omavalitsuste poolt on arvestatud rahvaarvu põhiselt, seisuga 01.01.2025. Pärnu linna rahastus ei ole POLi eelarves.

Maakonna turundusjuhi tööjõukulud kaetakse teistest projektidest, mistõttu KOVid tööjõukulude toetamises ei osale.

EESMÄRK: Toetada turunduse kavandamise ja elluviimisega Pärnumaa konkurentsivõime kasvatamise kõiki fookusvaldkondi

- maakonna turundustegevus 3253 € (I lugemine 4078 €). Paljud tegevused on järjepidevad, kuid uuel aastal soovitakse sisse tuua senisest rohkem koostööd siinse tööstussektoriga. Kui varem pandi rohkem rõhku just elukeskkonna tutvustamisele, siis see aasta keskendutakse rohkem töökeskkonna ja siinsete ettevõtete võimaluste tutvustamisele.

Põhieesmärgid:

- ✓ Kohaliku turunduskoostöö parandamine.
- ✓ Pärnumaa parem nähtavus.

Põhitegevused:

- ✓ Turundusfoorumi korraldamine avalikule- ja erasektorile, mille eesmärk on juhtida rohkem tähelepanu elu- ja töökoha turundusele;
 - ✓ korraldada kevadel ja sügisel 2 kampaaniat, et tutvustada Pärnumaa elu- ja töövõimalusi;
 - ✓ kolme veebilehe (parnumaa.ee, investinparnu.com ja arenduskeskus.eu) tööshoidmine, uue info lisamine ning vajadusel arendamine;
 - ✓ koostöös kohalike omavalitsustega Maal Elamise Päeva üleriiklik turunduskampaania;
 - ✓ erinevate kanalites vajaliku info levitamine ning nähtavus;
 - ✓ koolitused kohalikele ettevõtjatele.
- KRAV uuring „Väärtuspakkumise koostamine Pärnumaa turismimagneti arendamiseks“ omafinantseering 7300 €. Kogu projekti maksumus 36 500 €, millest omafinantseering 30%. Omafinantseeringu katavad kokkuleppeliselt POL summas 7300 € ja Destination Pärnu MTÜ summas 3650 €. Projekti raames uuritakse Pärnumaa kui aastaringse turismimagneti asukoha potentsiaali koostmõjus maakonna areneva energia- ja liikuvustaristuga ning sellele toetudes pakutakse välja ja analüüsitakse võimaliku unikaalse turismiatraktsiooni kontseptsioone. Projekti laiemaks eesmärgiks on leida üks võimalik lahendus Pärnumaa turismi- ja teenindussektori hooajalisusest tulenevatele probleemidele. Projekti tulemusel saadav väärtuspakkumine on otseselt praktikas rakendatav investorite kaasamisel ning investeringuotsuste tegemisel.

Maakonna haridus 32 322 € (I lugemine 31 642 €)**EESMÄRK: Omavalitsuste ülese haridusvaldkonna tegevuste toetamine**

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ esimese tuumvaldkonna (inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond) puhul on üheks tegevussuunaks (1.2.3.) võimaluste tagamine valikuterohke ja kvaliteetse alus- ja üldhariduse omandamiseks.

Lepingu alusel eraldab Haridus- ja Teadusministeeriumi vahendid 2024. aastal vähendatud mahus. Tänaolevalt on summaks 14 642 € ja omavalitsused eraldavad täiendavad vahendid õpilasürituste, õpetajate ja koolijuhtide ainealase ühistegevuse kulude katmiseks. Haridus- ja Teadusministeeriumi leping ei hõlma Pärnu linna ja selle koole, kuna linnal on eraldi leping HTMiga.

Eesmärk ja tegevused haakuvad liidu põhikirjaga ning arengustrateegia tegevuskava punktidega: 1.2.3.16., 12.4.1., 1.3.1.11.

TULEMUS: Haridus- ja Teadusministeeriumi ja liidu vahelise lepingu tegevused on toimunud. Omavalitsuste eraldiste toel jätkub maakonna aineühenduste ja Pärnumaa Koolijuhtide Ühenduse töö. Maakonnas on toimunud piirkondlikud olümpiaadid ja viktoriinid ning aineühenduste ühised seminarid ja koolitused.

- hariduskonverentsi korraldamiseks on arvestatud 3000 €;
- kulude katmise kaasfinantseerimiseks ning maakondliku noorsootöö võrgustiku tegevuste arendamiseks on arvestatud täiendav toetus 14 680 € (2024. a 9000 €).

Maakonna kultuuritegevus 128 675 € (I lugemine 120 700 €)**EESMÄRK: Mitmekülgne kultuurielu**

Maakonnal tuleb lisaks kõrgete eesmärkide püstitamisele toetuda oma eripärale ja unikaalsusele. Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ esimese tuumvaldkonna (inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond) puhul on olulisteks märksõnadeks mitmekülgne kultuurielu, tugev ja hoitud identiteet ning maakonna kultuuripärand ja selle säilimine.

Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia tegevuskava eesmärgi 1.6. „Mitmekülgne ja kõigile kättesaadav kultuurielu“ punktidega: 1.6.1.1., 1.6.1.5., 1.6.1.6., 1.6.1.21., 1.6.1.22., 1.6.1.23., 1.6.1.24., 1.6.1.25., 1.6.1.27., 1.6.1.38., 1.6.2.3., 1.6.2.10., 1.6.3.7.

Lisaks maakonna enda panusele (sündmused, rahaline- ja inimressurss) on oluline täita ka MARO ülesandeid, milleks on: 1) maakonna kultuuripoliitika kujundamine ja elluviimine ning maakondlike arengustrateegiate ja teiste maakonna või regiooni arengueeldusi loovate kultuurivaldkonna kavade väljatöötamine, täiustamine ja elluviimine; 2) üleriigiliste laulu- ja tantsupidude maakondliku komisjoni töö korraldamine; 3) koostöö korraldamine kohaliku omavalitsuse üksuste, erinevate kultuuriasutuste ning -organisatsioonide, koolide ja teiste institutsioonidega; 4) maakonna kultuurialase ühistegevuse koordineerimine ja korraldamine; 5) maakonna ja kohaliku identiteedi teadvustamine ning kultuuriajaloolise eripära ja järjepidevuse säilitamine ning kaitsmine; 6) maakonna kultuurisituatsiooni analüüs ja arenguprotsessidele hinnangu andmine; 7) kohalike omavalitsuste ja nende allasutuste, koolide ja teiste institutsioonide nõustamine kultuurivaldkonda kuuluvates küsimustes; 8) kultuuriteabe kogumise korraldamine, analüüsimine, vahendamine ja levitamine.

- Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseks 500 €, taotlus majandamiskulude katmiseks
- Kultuurialased sündmused, ühistegevused 35 000 € (2024. a 34 900 €)

Sündmuste fondist tehakse eraldised konkreetsetele maakondlikele sündmustele kultuurikomisjoni otsuse alusel esitatud projektitaotluste põhjal. Projektide esitamise võimalusest teavitatakse e-kanalite vahendusel, projektitaotlused esitatakse kinnitatud vormil. Toetuse saanud taotlejatega sõlmitakse toetuse kasutamise lepingud, mis sisaldavad ka aruandekohustust.

- Omavalitsuste kultuuritegevuse koordineerimine ja arendamine 12 500 € (I lugemine 10 000 €)

Omavalitsuste hallatavate asutuste (rahvamajad, kultuurimajad jne) juhtide ja töötajate ühistegevuse korraldamine (sh kultuuritöötajate õppereis, üleriigilisel tunnustussündmusel Kaheksakand osalemine jne). Aasta jooksul lisanduvate väiksemate kultuurisündmuste kaasrahastamine.

Pärnumaa kultuuritöötajatele koolituste korraldamine. Eesmärgiks on Pärnumaa kultuuritöötajate võrgustiku arendamine ning ühiste eesmärkide ja tegevusplaani täitmine ning arengu ja koostöö võimestamine.

- 2025. a üld laulu- ja tantsupidu 76 800 € (I lugemine 71 200 €), millest
 - maaomavalitsuste finantseering 51 800 €;
 - ELT SA finantseering 15 400 €;
 - 2024. a jääk 9600 € (I lugemine 4000 €)

2025. aasta laulu- ja tantsupidu toimub 03.07-06.07.2025., ettevalmistusprotsess on juba alanud. Laulu- ja tantsupeo mõistes kuuluvad Pärnumaa alla maapiirkonna omavalitsused (Kihnu, Häädemeeste, Lääneranna, Põhja-Pärnumaa, Saarde, Tori) ning Pärnumaad kureerib üks kuraator. Pärnu linnal on eraldi leping ELT SAgale ning oma kuraator. Pärnumaa ja Pärnu linna kuraatorid teevad omavahel koostööd ning üldjuhul tehakse ka tegevusi ühiselt (nt. eelproovid, kollektiivi juhtide väljaspool maakonda toimuvatele seminaridele transportimine, majutuse komplekteerime peo nädala jne).

2025. aasta jaanuaris algavad eelproovid (Pärnu maakonnas kokku 28 eelproovi), toimub rongkäigu kujunduse välja töötamine ja vajalike vahendite soetamine, peo nädala majutuskohdade staapide komplekteerimine ning vahendite soetamine ja läbirääkimine koolimajadega, peole akrediteerimine ja pidu, kokkuvõtete tegemine ning maakondlik tänuõhtu. Samuti toimub 2025. tuleteekond ning laulu- ja tantsupeo tuli on Pärnumaal 21. juuni kell 10.00 kuni 22. juuni kell 10.00.

Pärnumaa ja Pärnu linna kuraatorid teevad omavahel koostööd ning võimalusel tehakse ka tegevusi ühiselt (nt. eelproovid, kollektiivi juhtide väljaspool maakonda toimuvatele seminaridele transportimine, jne).

Pärnumaa osalemise kuludeks 2025. aastal on:

- ✓ Õppeseminarid ja eelproovid summas 12 200 €
- ✓ Tuleteekond 4000 €

- ✓ Rongkäiguga seotud kulud summas 10 000 €
- ✓ Majutuskohdades vajaminevad vahendid summas 4720 €
- ✓ Tööjõukulud (kuraatori ja koolimajade staabid) kogusummas 27 897€
- ✓ Komisjon, staabid, reklaam 1900 €
- ✓ Tänuõhtu (sh fotoalbum) summas 11 000 €

Laulu- ja tantsupeo kuraatori tegevus tuleneb ELT SA ja POL vahelisest koostöölepingust ning maakonna seatud eesmärkidest. Kuraatori tegutsemise periood algab üks kuu enne peole registreerimise algust (2023. a) ja lõpeb peo kokkuvõtete tegemisega.

Kuraatori põhiülesanneteks üldisemas plaanis on:

- ✓ LTP alase informatsiooni liikumise korraldamine ja haldamine erinevatel tasanditel, olles infolülits ELT SA korraldusmeeskondade, erinevate maakonna organisatsioonide ja peol osalejate vahel;
- ✓ Infoliikumise korraldamine osalejate, partnerite, ELT SA vahel seoses koolituste, õppeseminaride, eelproovide ja õppematerjalide jagamisega;
- ✓ ELT SA peo registri haldamine, sh kollektiivide nõustamine, maakonna andmete haldamine ja nende õigsuse kontrollimine, eelproovide andmete sisestamine, kollektiivide eelproovide sisestamine;
- ✓ Eelproovide korraldamine, sh kontsertmeistrite ja tehniliste teenindajate leidmine, eelproovide ruumide leidmine ja kunstilise toimekonna toetamine, eelproovis osalevate kollektiivide kontrollimine ja andmete sisestamine registrisse;
- ✓ Maakonna kollektiivide tutvustavate andmete kogumine meediakanalite, sh rongkäigu ning peo ülekannete tarbeks ERRile;
- ✓ Vajalike andmete kogumine osalejate akrediteerimiseks ning akrediteeritud osalejatele tunnuste (juhendaja rosetid, käepaelad, majutuskardid, söögitalongid, jne) jagamine;
- ✓ Peo nädala staapide (majutuskohad) komplekteerimine, tegevuste ja kokkulepete sõlmimine, majutuskohdade jaotamine;
- ✓ Rongkäigu ettevalmistamine;
- ✓ Tänuõhtu korraldamine;
- ✓ Tuleteekonna Pärnumaa osa korraldamine;
- ✓ Sisuliste ja finantsiliste kokkuvõtete koostamine.

Kuraatorite toetab tegevuste läbiviimisel POLi kultuurikomisjon.

2025. aasta kulude jaotuse aluseks on ½ KOV elanike arv ja ½ KOV peole pürgivate kollektiivide arv ning lisaks ELT SA poolt laekuvad eraldised. ELT SA eraldised POL eelarvesse 2025.aastal on ca 15 400 €, lisaks laekub 2025. aastal transpordi kompensatsiooni iga akrediteeritud osaleja kohta 12 €, mis kantakse edasi omavalitsustele.

Tabel 4. Toetuse jaotus

Omavalitsus	osalejad	Kokku summa	rahvaarvu alusel, eur	osalejate alusel, eur
Häädemeeste	7	6 520	3 642	2 878
Lääneranna	6	6 215	3 748	2 467
Põhja-Pärnumaa	19	13 527	5 716	7 811
Saarde	9	6 876	3 176	3 700
Tori	18	16 520	9 120	7 400
Kihnu	4	2 142	498	1 644
KOKKU	63	51 800	25 900	25 900

- Pärnumaa tantsupidu 2026 ettevalmistus 3875 €, kaetakse 2024. a jäägi arvelt

Kavandamisel on Pärnumaa tantsupidu. Esmased idee arutelud on toimunud ning toimunud on avalik ideekonkurss. Kokku laekus 4 ideed. Pärnumaa tantsupeo idee ja korraldaja valib välja liidu kultuurikomisjon 6. novembril. 2025. aasta eelarves on arvestatud eeltööde ja kokkulepete tegemiseks vajalike summadega.

Pärnu linn panustab otse oma eelarvest.

TULEMUS: Maakonnas on esindatud võimalikult lai skaala erinevaid kultuurivaldkondi ja tegevusi. Toimunud on erinevad maakondlikud kultuurisündmused, üleriigilise laulu- ja tantsupeo protsessi jätkusuutlikkus on tagatud, maakondlike laulu- ja tantsupidude traditsioon on jätkunud. Projektide kaudu on toetatud spordi- ja kultuurisündmusi, mille kaudu saavad osa erinevad sihtgrupid. MAROle pandud kohustused on täidetud mahus, mis on kokkulepitud liidu kultuurikomisjonis ning mida koostöös omavalitsuste kultuurivaldkonna inimestega on suudetud ellu viia.

Maakonna sporditegevus 52 932 €

EESMÄRK: Aktiivne tegelemine liikumisharrastustega ja tulemuslik sporditöö

- Pärnumaa Spordiliidu taotlus maaomavalitsustele on summas 22 254 €, mis sisaldab tööjõukulusid, majanduskulusid, spordiürituste läbiviimisega seonduvaid kulusid. Lisaks taotletakse Pärnu linnalt 11 000 €. Maaomavalitsuste osa on jaotatud vastavalt elanike arvule.
- Pärnumaa koolispordi ja koolinoorte liikumisharrastuse (Pärnumaa Spordiliidu koosseisus) taotlus summas 27 078 € sisaldab tööjõukulu, õpilaste võistluste korralduskulu ning administreerimis- ja ruumide ülalpidamiskulu. Eelarve projektis kajastatud toetuse finantseerimine on jagatud maaomavalitsuste vahel õpilaste arvu põhisel.
- Jõulumäe Tervisespordikeskus kasutab toetust kunstlumeraja valmistamiseks: elekter, vesi ja kopalaadimistööd. Toetust ei kasutata personali- ega majanduskuludeks. Jõulumäe Tervisespordikeskus on esitanud taotluse 2024. tasemel, maaomavalitsuste poolt finantseerimine on jaotatud elanike arvu põhisel.

Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia tegevuskava eesmärgi 1.8. „Aktiivne tegelemine liikumisharrastusega ja tulemuslik sporditöö“ punktidega: 1.8.1.1., 1.8.1.3., 1.8.1.9., 1.8.3.1., 1.8.4.4., 1.8.4.6.

Maakonna sporditegevuse osas ei ole Pärnu linna rahastus POLi eelarves.

Väliskoostöö 27 000 €

EESMÄRK: Konkurentsivõimeline Pärnumaa

Eesmärk ja tegevused haakuvad Pärnumaa Omavalitsuste Liidu põhikirjaliste eesmärkidega ning arengustrateegia eesmärgiga 1.1. „Isikupärased ja oma identiteeti väärtustavad tugevad kohalikud omavalitsused“. Lisaks on MARO üheks ülesandeks sõpruspiirkondadega koostöö edendamine.

Pärnu maakond omab pikaaegseid suhteid Buskerudi maakonnaga Norras. Norras toimunud haldusreformi järgselt taaselustati 2021. aastal suhted Viken maakonnaga. Lisaks otsustas üldkogu 2019. aastal luua sõprussuhted St Mary maakonnaga Marylandis, esimene külastus sinna toimus augustis 2022. Pärnu maakond teeb koostööd ka Põhjamaade Ministrite Nõukogu (PMN) Eesti esindusega, kellega koostöös toimub iga-aastaselt Põhjala kirjanduse nädal ning programm „Põhjala kirjanikud piire ületamas“ (lisaks eriprojektid) ja teisi sündmusi koolidele ja lasteaedadele. Koostöös PMNiga on toimunud erinevaid projekte haridusest ühistranspordini.

Europe Direct infopunkte on Eestis kokku 8. Europe Direct Pärnumaa (ED) infopunkt aitab kaasa erinevate sihtgruppide teadlikkuse suurenemisele Euroopa Liidust ja Euroopa Liiduga seonduvatest teemadest. ED infopunkti kaudu ja eestvedamisel toimuvad mitmed sündmused koolidele ja omavalitsustele, teavitamine ja kodanike kaasamine, suhtlemine kohaliku meedia ja teiste teabelevitajatega, koostöö edendamine piirkondlike ED teabekeskustega.

Lepingujärgselt on Euroopa Komisjoni projektitoetus (otse SAPA eelarvesse) summas 34 200 € ja taotlus POLi kaasfinantseeringuks 13 000 €. Osaliselt on vahendid jäetud POL eelarvesse (summas 6000 €), kuna tegevuste teostajaks ja rahastajaks on liidu büroo.

Väliskoostöö arendamises on olulisemateks suundadeks koostöö arendamine Läti meiega piirneva Vidzeme regiooni ja Buskerudi uuenenud juhtkonnaga uute koostööväljavaadete selgitamine ja kavandamine.

TULEMUS: Pärnumaa elanikud on teadlikumad Euroopa Liidust ja sellega seonduvatest teemadest.

ED infopunkti kaudu ja eestvedamisel toimuvad mitmed sündmused koolidele ja omavalitsustele. Väliskoostöö on laienenud ning partnerlus olemasolevate sõprusmaakondadega (Viken Norras ja St.Mary USAs) on tugevnenud.

Terviseedendus, elanike heaolu ja turvalisus 173 926 € (I lugemine 173 050 €)

EESMÄRK: Tervisedendus, elanike heaolu ja turvaline maakond ning kohalike omavalitsuste koostöö

- Tervise Arengu Instituudi (TAI) toetus on mõeldud maakondliku tervisedenduse ja siseturvalisuse tegevuste ning sündmuste läbiviimiseks, TAI sihtfinantseering 17 300 € (2024. a 22 000 €)
- Rahvatervise ja turvalisuse spetsialisti tööjõukulu (100%) ning majandamiskulu kaetakse riigirahastuse arvelt (34 790 €).

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ esimese tuumvaldkonna (inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond) puhul on alaeesmärkideks tervisedendus ja elanike heaolu ning turvaline maakond.

Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia tegevuskava punktidega: 1.4.1.1., 1.4.1.2., 1.4.1.3., 1.4.1.5., 1.4.1.6., 1.4.1.10., 1.4.1.14., 1.4.4.1., 1.4.4.17., 1.7.1.1., 1.7.2.4., 1.7.2.7., 1.7.2.8., 1.7.2.9., 1.7.2.12., 1.7.2.14., 1.7.2.14. ning Pärnumaa tervise- ja heaoluprofiiliga.

Lisaks arengustrateegias märgitule ja maakonna enda panusele (sündmused, rahaline- ja inimressurss) on oluline täita ka MARO ülesandeid, milleks on:

- 1) analüüsida rahvastiku tervise seisundi, sh tervisealase ebavõrdsuse ja siseturvalisuse olukorda maakonnas; koostada ülevaateid ja aruandeid, sh tehes selleks vajaliku koostööd asjaomaste asutuste ja ühingutega ning vajadusel tellida analüüsi, ekspertarvamusi ja uuringuid ning koordineerida nende koostamist.
- 2) korraldada huvikaitset rahvatervise ja siseturvalisuse valdkonnas ja kavandada strateegiliste eesmärkide ja tegevusi sh tagada valdkonna kavandamine maakonna arengustrateegia jt plaanide koostamises.
- 3) koordineerida rahvatervise ja siseturvalisuse valdkonna tegevuste elluviimist ning vajalike tervist ja turvalisust toetavate teenuste pakkumist maakonnas vähemalt tervise- ja heaoluprofiilis kajastatud prioriteetsete mõjurite ohjamiseks.
- 4) valmistada ette ja toetada rahvatervise ja siseturvalisuse valdkonna juhtimiseks vajalike võrgustike (sh tervise ja turvalisuse nõukogu) loomist, arendamist ja töö korraldamist sh korraldada ja vajadusel tellida arendamiseks vajalikke koolitusi ja seminare, korraldada võrgustikeks vajalike kogude loomist ja töökorralduse väljatöötamist.
- 5) juhendada ja nõustada kohalikke omavalitsusi ja teisi osapooli valdkondlike tegevuste analüüsimisel, kavandamisel ja elluviimisel sh rahvatervise ja siseturvalisuse teemade kajastamisel kohaliku omavalitsuse arengukavas jt plaanides, kohaliku võrgustikutöö arendamises ja kogukondade võimestamises.
- 6) osaleda valdkonna riiklikes võrgustikes, koostöös asjaomaste riigiasutustega koordineerida.

- Elanikkonna kaitse koordineerimine 10 440 €, ametikoht on Pärnu linnas, maaomavalitsused katavad 25% ametniku tööjõukuludest. Toetus on jaotatud kõigi maaomavalitsuste vahel võrdselt.
- Laste ja noorte vaimse tervise keskus on esitanud taotluse kogumahu (sh Pärnu linn) 288 140 € (2024. a 268 112 €) laste ja noorukite vaimse tervise teenuse arendamiseks ja edendamiseks, teenuse kättesaadavuse parandamiseks regionaalsel tasandil, võrgustikutöö arendamiseks, koolituste läbiviimiseks, laste ja noortega kokku puutuvate spetsialistide pädevuse ja üldise teadlikkuse tõstmiseks vaimse tervise probleemidest ning koostöö arendamiseks sotsiaal-, haridus- ja meditsiinivaldkonna vahel. Taotluse summa sisaldab samas mahus teenuse jätkamist, kui 2024. a. Omavalitsused finantseerivad tegevusi, mis ei kuulu Haigekassa poolt rahastamisele.

Finantseerimine jaguneb 2024. a reaalse kasutuse järgi.

POLi eelarves on maaomavalitsuste toetus 111 396 € (I lugemine 120 960 €). Pärnu linn rahastab otselepinguga. Toetuse taotluses oli palgatõusu komponendiks arvestatud 10%, POLi valitsusjuhtide kogu ja sotsiaalkomisjoni ettepanekul arvestatakse toetuse maksmisel on palgatõusu komponendiks 5%.

Tabel 5. Rahastuse jagunemine

	rahastus	tk	osakaal %
Pärnu	166 734	467	59,9%
Häädemeeste	16 067	45	5,8%
Lääneranna	5 713	16	2,1%
Põhja-Pärnumaa	16 781	47	6,0%
Saarde	9 640	27	3,5%
Tori	61 410	172	22,1%
Kihnu	1 785	5	0,6%
KOKKU	278 130	779	100,0%

Laste- ja noorte vaimse tervise keskuse selgituskiri taotluse juurde:

Tabel 6. Eelarve

	2025 II lugemine	2025 I lugemine	2024
Palgafond kokku, sh	237 166	247 176	225 342
<i>põhikoosseis 6.25 ametikohta</i>	<i>210 296</i>	<i>220 306</i>	<i>200 279</i>
<i>superivisioon 300 h</i>	<i>19 870</i>	<i>19 870</i>	<i>18 063</i>
<i>gruppide läibviimine+kogemusnõustamise teenus</i>	<i>7 000</i>	<i>7 000</i>	<i>7 000</i>
Isikliku sõiduauto kasutamise kulu	2 500	2 500	2 500
Teraapiavahendid (majandusmaterjal)	4 000	4 000	4 000
Koolitus- ja lähetuskulud	4 000	4 000	4 000
Halduskulud (taotlus ca 1/3 kogukuludest; 2/3 katab haigla)	30 464	30 464	32 270
TAOLTUS KOKKU	278 130	288 140	268 112

Toetuse suurenemine on ainult töötajate palgatõusu komponendi osas, hetkel oleme planeerinud keskmiselt 10% ,kuna on vaja hoida kompetentseid spetsialiste meeskonnas pikaajaliselt.

Möödunud perioodil kohtusid juhtumikorraldajad ja teenistuse juhataja väljaspool tavaliselt koostööd kõikide KOV-ide hariduse ja sotsiaalosakonna juhtidega, et arutada piirkonna muresid ja võimalusi. Kaardistasime enda jaoks esmatasandi sekkumiste võimalused kõikides omavalitsustes sh kas koolides on olemas tugispetsialiste ning millised kohad on katmata. Üle maakonna oli pilt väga erinev. Sellest tulenevalt oskame paremini planeerida supervisioonide pakkumisi, ning ka spetsialistide vastuvõttude pakkumist KOV-ides kohapeal kui on teenuste vajadus suurem vastavalt pöördumistele.

Põhikoosseisu suurenemist hetkel ei ole planeeritud, endiselt umbes kolmandik pöördujaid saavad ainult juhtumikorraldajate sekkumist, mis tähendab, et neile võiks piisata esmatasandi abist ka. Teraapia järjekorrad ei ole pikad, võimalik endiselt rakendada valgusfoori põhimõtet, et kriitilised saavad kiiremini teraapiasse. Teraapia puhul tuleb silmas pida, et tegemist on pikaajalise protsessiga, mitte kiire reaktiivse

kriisitööga. Täna on järjekord esmapöördujate puhul juhtumikorraldaja juurde, kuid ka seal rakendame võrgustikutöös valgusfoori. Tegeleme raviteekondade loomisega, et avalikusele paremini kommunikeerida abi saamise võimalusi ja samme kui on lapsega probleeme sh, et paraneks usaldus esmatasandi sekkumiste vastu (koolipsühholoogid, perearst jne). Jätkame väikeses osas eripedagoogi ja kogemusnõustamise teenuse kasutamist keeruliste juhtumite puhul õigeaegse abi saamiseks ja haridusasutustele soovitude andmiseks.

Noortegarantii tugisüsteemi arendamine 166 785 € (2024. a 158 675 €)

Taotlusvoorst „Mittetöötavate noorte tööalase konkurentsivõime ja haridussüsteemi lõimumise toetamine“ rahastuse saanud projekt „Pärnumaa maapiirkonna noortegarantii tugisüsteemi arendamine“. Projektipartnerid: Häädemeeste, Kihnu, Lääneranna, Põhja-Pärnumaa, Saarde ja Tori vald. Projekti kasusaajad: töötud noored, nende vanemad ja tugivõrgustik.

Projekti periood 01.01.2024 – 31.12.2027, projekti kogumaksumus 752 350 € (toetuse määr 100%, omafinantseeringut ei ole).

Projekti eesmärk on luua nelja aasta jooksul jätkusuutlik ja terviklik Pärnumaa maapiirkonnaüleline lähenemine NEET-noorte toetamiseks, parandades nende hariduslikku ja tööhõivealast konkurentsivõimet ning suurendades tööjõus osalemise määra.

Projekti nelja-aastase perioodi jooksul tagatakse Pärnumaa maapiirkonna projekti sihtgrupis olevatele noortele võrdne juurdepääs haridusele ja tööhõivevõimalustele, vähendades noorte töötust ja väljalangemist ning edendades piirkondlikku arengut ja sotsiaalset kaasatust.

Projektitegevuste elluviimiseks on POLis sõlmitud tähtajaline tööleping võrgustiku koordinaatoriga. Nelja juhtumikorraldajaga on tähtajalised töölepingud sõlminud omavalitsused, kuid töötajate nn füüsiline töökoht on POL/SAPA ruumides.

Arengufond ja Euroopa Liidu projektide omaosalus 16 153 € (I lugemine 32 113 €)

EESMÄRK: Konkurentsivõimeline Pärnumaa

Arengufondi ja EL projektide omaosaluse kulurida on vähenenud seoses sellega, et 2024. a jäägist on II lugemiseks suunatud KRAV uuringu Pärnumaa turismimagneti arendamine omaosaluseks 7300 € ja Pärnu turismiinfopunkti sihtfinantseeringuks 8660 €.

2024. a eelarves oli kajastatud PEEK projekti omafinantseering kogusummas 128 453 €, millest MATA meetme toetus 96 340 € ja KOVide omafinantseering 32 113 €.

2024. a muudeti MATA meetme määrust, mille tulemusena ei ole antud toetusele vaja omafinantseeringut, seega kaetakse kogu PEEK projekti omafinantseering MATA meetmest.

Eelarve I lugemisel on 2024. a KOVidelt kogutud omafinantseering suunatud arengufondi.

Lisaks ei kajastata POLi eelarves MATA meetme vahendeid, kuna arengustrateegia tegevuskava järgselt on vastava rahastuse taotleja SAPA ning toetus kajastatakse SAPA eelarves.

Pärnumaa Filmifond 78 000 € (2024. a 105 000 €)

Pärnumaa Filmifondi eesmärgiks on edendada Pärnu maakonnas professionaalset audiovisuaalsete teoste tootmist, luua alus professionaalsele filmitegevusele Pärnumaal läbi audiovisuaalsete õppetegevuste ja -projektide toetamise, tuua Pärnu maakonda investeringuid, reklaamida Pärnu maakonda Eestis ja välismaal. Pärnumaa Filmifond kaasrahastab nii Eesti- kui välismaa mängu- ja dokumentaalfilme, seriaale, muusikavideosid tuues Pärnumaa filmitegijale ja –vaatajale lähemale.

Pärnumaa Filmifondi statuut on kinnitatud 16.12.22 üldkogu istungil. Loodud on Pärnumaa Filmifondi veebileht <https://parnumaa.ee/filmifond/> ja logo. Ekspertkomisjon on moodustatud ja ekspertkomisjoni koosseis kinnitatud.

2024. a Pärnumaa Filmifondi suuruseks oli 100 000 €. Esitati 2 filmiprojekti, mida ekspertkomisjon otsustas ka kaasfinantseerida. Lepingute on eelotsused tehtud 27 000 € ulatuses.

2025. aasta filmifondi jaoks valitsusjuhtide kogu ettepanekul lisaraha hetkel ei taotleta KOVidelt ning 2025. aastal on filmifondi suurus 73 000 €. Vajadusel küsitakse lisarahastus aasta see kui on esitatud häid ja teostatavaid filmiprojekte ning vahendid fondist on otsas.

Lisaks filmifondile on eraldi eelarvestatud Pärnumaa filmifondi arendus- ja turunduskuludeks 5000 €, millest 2000 € kaetakse 2024. a jäägi arvelt. Seega suunatakse 2025. a tuludesse filmifondi jääk 75 000 €.

Arendus- ja turunduskuludest on kavas koostada potentsiaalsete võttepaikade kataloog, koos fotomaterjalidega, turundada Pärnumaa filmifondi asjakohastes rahvusvahelistes väljaannetes ja teha koostöös Eesti Filmi Instituudi ja teiste regionaalsete filmifondidega tegevusi, mis tootsid filmiproduksioone Pärnumaale.

Pärnumaa Filmifondi eesmärk ja tegevus haakub arengustrateegia punktiga 1.6.2.3.

Ettevõtluskeskkonna arendustegevus (SAPA) 10 974 € (I lugemine €)

EESMÄRK: Ettevõtlusteadlikkuse arendamine ja tööjõu ettevalmistamine ning kestlik ja koostöövõimeline ettevõtluskeskkond

Kulude katmine omaavalitsuste poolt on arvestatud rahvaarvu põhiselt (seisuga 01.01.2025). Pärnu linna rahastus ei ole POLi eelarves.

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ tegevuskava:

- ✓ punkt 2.1.3.10 „Pärnumaa ettevõtlusnädala korraldamine ettevõtlusteadlikkuse suurendamiseks, ettevõtliku eluhoiaku arendamiseks ja ettevõtlusega tegelejate tunnustamiseks“;
- ✓ tegevussuund 2.1.2. „Ettevõtlusalase koostöövõrgustiku tugevdamine“;
- ✓ tegevussuund 2.3.1. „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe toetamine“, 2.3.2. „Õpilaste ja tudengite karjääriplaneerimise sidumine maakonna ettevõtlus- ja töövõimalustega“

Tegevused ja eesmärgid:

- Ettevõtlusnädala raames Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev 6097 €. Eesmärk: Propageerida ettevõtlikkust ja ettevõtlust. Pärnumaa noorte inspiratsioonipäeval toimuvad inspiratsioonitund, erinevad töötoad ning Ettevõtliku kooli edulugude tutvustamine ja tunnustamine. Inspiratsioonipäevast võtab üle 500 noore Pärnu linna ja maakonna koolidest.
- Noorte ettevõtlikkus 4877 €. Eesmärk: Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlikkusõppe edendamine (sh Ettevõtlik kool). Tegevused: Ettevõtliku kooli maakondliku ja üle-eestilise edulugude konkursi korraldamine; Ettevõtliku kooli maakondliku edulugude konkursi tunnustusürituse korraldamine; Ettevõtliku kooli Haridusfestivali korraldamine ja Pärnumaa koolidega festivalil osalemine; laatade, võistluste, seminaride, õppereiside ja koolituste korraldamine; tehnoloogiapäevade korraldamine, õpilasfirmade laatade korraldamine.

Varjupaikade MTÜ 162 441 € (I lugemine 146 750 €)**EESMÄRK: Kohalike omavalitsuste ühistegevus**

Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ tegevuskava punktidega 1.1.1.18 „Teenuste arendamine halduspiiride üleselt“ ja 1.1.1.19. „Pärnumaa kodutute loomade varjupaiga ehitus“.

Varjupaikade MTÜ ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu vahel on 01.07.2023 sõlmitud operaatori teenuse leping, kehtivusega kuni 31.12.2024. Hankemenetluse järgselt selgub järgmise perioodi operaatori teenuse pakkuja ja hind.

I lugemisel oli 2025. a eelarves on arvestatud operaatori teenuse hinna kasvuga 25%, hoone halduskulud olid arvestatud 2024.a tegelike kulude alusel. Uus hange korraldati perioodiks 01.01.2025 – 31.12.2027. Peale hankemenetlust selgus, et operaatori teenuse hind tõusis 10%, lisaks käibemaks, kuna Varjupaikade MTÜ on nüüdseks registreeritud käibemaksukohustuslaseks. Koos käibemaksuga on POLile hinna kasv 2025. aastal 35%.

2024. a oli varjupaiga uue hoone kasutuselevõtu aasta, mistõttu ei osanud büroo täpselt planeerida hoone halduskulusid. Aasta lõpuks selgus, et KOVidelt kogutud toetusest halduskulude katteks jäi ülejääk 15 691€. See summa on suunatud 2025. a eelarvesse ja seetõttu ei ole KOVide toetust võrreldes I lugemisega suurendatud.

Omavalitsuste toetus jagamise aluseks on võetud 2024. a tegelik kasutus (KOVist toodud loomade arv).

Arvestuse aluseks on võetud järgmised hoone haldamisega seotud:

- hoone haldamine 3700 €
- hoone kindlustus 1000 €
- hoone valveteenus 1500 €
- elektrikulu 10 000 €
- veekulu 800 €
- 2024. a suunatud halduskulude katmise reservi (5000 €)

Tabel 7. Teenuse kasutamise osakaal

KOV	2024 kasutus (loomade arv)	Osakaal	Operaatori teenus	Halduskulud	KOKKU
Häädemeeste	75	12%	16 165	2 118	18 283
Lääneranna	82	14%	17 674	2 316	19 990
Põhja-Pärnumaa	68	11%	14 656	1 920	16 576
Saarde	39	6%	8 406	1 101	9 507
Tori	123	20%	26 510	3 473	29 983
Pärnu	215	36%	46 339	6 072	52 411
2024. a jääk			10 691	5 000	15 691
KOKKU	602	100%	140 441	22 000	162 441

POL administreerimiskulud ning koolituste ja seminaride korraldamise kulud**EESMÄRK: POL põhikirja ja lepinguga liidule pandud kohustuste täitmine, üldkogu ja büroo tõrgeteta toimimine**

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ esimese tuumvaldkonna (inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond) puhul on oluliseks märksõnaks tugevad kohalikud omavalitsused ja koostöö.

Eesmärk ja tegevused haakuvad arengustrateegia tegevuskava punktidega: 1.1.1.1., 1.1.1.3., 1.1.1.4., 1.1.1.5., 1.1.1.6., 1.1.1.10., 1.1.1.12., 1.1.1.13., 1.1.1.14., 1.1.1.15., 1.1.1.16., 1.1.1.18., 1.2.1.9., 1.2.3.16.

Lisaks arengustrateegiale, volikogude poolt ühiseks täitmiseks delegeeritud ülesannetele on Pärnumaa Omavalitsuste Liidu põhikirjaline eesmärk Eesti Vabariigi kehtiva seadusandluse ja käesoleva põhikirja kohaselt kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine, esindamine, ühistevõime kaudu maakonna ühtlase, tasakaalustatud ja jätkusuutliku arengu toetamine, maakonna kultuuritraditsioonide säilitamine ja edendamine, demokraatliku otsustamisprotsessi laiendamine, maakonna ja oma liikmete esindamine, koostöö arendamine, info ja kogemuste vahetamine, oma liikmete ühiste huvide ja õiguste kaitsmine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine ning seaduse või lepinguga liidule pandud kohustuste täitmine.

Pärnumaa seitsme kohaliku omavalitsuse volikogud on omavalitsusüksuste ühiselt täidetavad ülesanded (maakonna arengu kavandamine ja selle elluviimine, rahvatervise ja siseturvalisuse valdkond, maakonna kultuurikorraldus, maakonna sümbolid) delegeerinud täitmiseks Pärnumaa Omavalitsuste Liidule.

Haridus- ja Teadusministeeriumi lepingu alusel toimub liidu kaudu maakonna (v.a Pärnu linn) aineühenduste tegevuste ja õpilaste võistluste (viktoriinid, olümpiaadid) koordineerimine ja osaline rahastamine. Tegevust rahastatakse täiendavalt kuue omavalitsuse poolt. Lisaks tegeletakse noorsootöövõrgustikuga ning Tervisekassa lepingu alusel toimub maakonna haridusasutuste tervisedendus.

Põhikirjaliste ja lepinguliste kohustuste täitmiseks on vajalik üldkogu ning büroo olemasolu.

TULEMUS: Põhikirjalised ja lepingulised kohustused on täidetud.

Üldkogu kulud kokku on 41 112 €

Personalikuludeks on planeeritud 30 112 €. Personalikulud koosnevad: üldkogu esimehe ja ühe aseesimehe brutotasu, mõlemad 550 € kuus, komisjonide esimeeste brutotasuks on arvestatud 200 € € ühe koosoleku eest ning eelarves on arvestatud kolmekümne koosoleku toimumisega aastas ja KOP hindamiskomisjoni (5 liiget) brutotasud 6 € ühe projekti hindamise eest.

Majandamiskulud 11 000 € - üldkogu istungite, valitsusjuhtide kogu, erinevate nõukogude (nt turvalisus) ja komisjonide koosolekute ning seminaride (sh kevad- ja augustiseminar) kulud, Pärnumaa vapimärkide ja sümboolikaga (lipp jne) seotud kulud.

Büroo kulud kokku 172 119 € (I lugemine 167 122€), suurendatud on 2024. a jäägi arvelt administreerimiskulusid.

Personalikulu sisaldab sekretäri, sisekontrolli nõuniku, hariduse- ja noorsootöö koordinaatori ning maakonna haridusasutuste tervisedenduse spetsialisti töötasu.

Seminaride ja koolituste kulud summas 28 000 € (I lugemine 24 500 €), millest ühiskoolituste kulud summas 8000 € (I lugemine 4500 €) ja osamaksetega koolituste kulud 20 000€.

Osamaksetega koolituste eest tasutakse arve alusel ja tulud kajastuvad eelarve projekti real „tulud majandustegevusest“ samas summas.

Seletuskirja koostasid:

Erik Reinhold, juhatuse liige

Kristel Ernits, sekretär

Kaire Piiraja, raamatupidaja

23.01.2025

Kasutatud lühendid:

DMO	Destination Marketing Organization (sihtkoha turunduse organisatsioon)
ED	üle-Euroopaline Euroopa Komisjoni võrgustik, millel on üle 500 Europe Direct teabekeskust, Eestis on 8 Europe Direct teabekeskust ja üks nendest SA Pärnumaa Arenduskeskuses
ELT SA	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
KIK	Keskonnainvesteeringute Keskus SA
KOBAR	Pärnumaa ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride ja haridusasutuste ettevõtlusalane koostööplatvorm, mille eesmärk on ühiselt leida ettevõtluse kasvuks ja piirkonna arenguks parimad lahendused
KOP	kohaliku omaalgatuse programm
KOV	kohalik omavalitsus
KRAV	taotlusvoor: Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus
LTP	laulu- ja tantsupidu
MARO	maakondlik arendusorganisatsioon (Pärnumaa Omavalitsuste Liit)
MATA	maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede
MTÜ	mittetulundusühing
NEET-noored	15-29-aastased noored, kes ei tööta, õpi ega osale ka mõnel koolitusel
NGTS	Noortegarantii tugisüsteem, toetus 16–29-aastastele noortele haridusteele naasmiseks ja/või tööturule jõudmiseks
PEEK	projekt „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“
PMN	Põhjamaade Ministrite Nõukogu
POL	Pärnumaa Omavalitsuste Liit
SAPA	SA Pärnumaa Arenduskeskus
TAI	Tervise Arengu Instituut
TAIE	Teadus- ja arendustegevus, innovatsioon ning ettevõtlus
TÜ	Tartu Ülikool
ÜRP	üleriigiline planeering